N°. 260. 1858.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

JE MAINTIENDRAI.

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar; die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentiën is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

WOENSDAG 3 NOVEMBER.

NEDERLANDEN.

Bij besluit van 31 October 1858, n°. 12, heeft Zijne Majesteit goedgevonden, aan *J. A. Kolff*, op zijn verzoek, eervol ontslag te verleenen als 2de luitenant bij de dienstdoende schutterij te Leyden, wegens verandering van woonplaats.

Bij besluit van 1 November 1858, n°. 71, heeft Zijne Majesteit goedgevonden:

1°. aan dr. *J. Visscher*, op zijn verzoek, eervol ontslag te verleenen als lid der provinciale commissie van geneeskundig onderzoek en toevoorzigt te Groningen;

2°. tot lid dier commissie, ter vervanging van wijlen dr. W. Verschuir, te benoemen dr. *J. Bosman Tresling*, te Winschoten.

Bij Koninklijk besluit van 29 October 1858, n°. 89, is benoemd tot ontvanger der in- en uitgaande regten aan het expeditie-kantoor Strijbeek (Noordbrabant), de heer *G. van Heusden*, thans surnumerair der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in Noordholland.

Bij Koninklijk besluit van 30 October 1858, n°. 53, is het ontvangkantoor der directe belastingen en accijnsen te Minnertsga opgeheven en vereenigd met dat te St.-Jacobi-Parachie, onder voortdurend beheer van den ontvanger *J. Tamson*.

MINISTERIE VAN FINANTIEN.

De Minister van Finantien brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden dat bij de op den 27sten dezer, overeenkomstig de vooraf gedane aankondiging, te *Amsterdam*, ten overstaan van den Staatsraad, agent van het Ministerie van Finantien aldaar en den referendaris mr. *F. de Wildt*, plaats gehad hebbende uitloting van *twaalf* aandeelen, elk groot f 500, in de geldleening tot gedeeltelijke bestrijding der kosten van aanleg van een kiezelweg tusschen *Zutphen* en *Goor*, zijn getrokken de nommers **7, 32, 116, 135, 138, 175, 177, 213, 240, 248, 297** en **313**; alsmede dat deze aandeelen van Maandag den eersten November aanstaande af, voorzien van al de daarbij behoorende onverschenen interest-coupons, ten kantore van den staatsraad, agent voornoemd, tot het bekomen van aflossing kunnen worden aangeboden.

Tevens wordt aan de belanghebbenden nogmaals herinnerd dat, blijkens de deswege in der tijd gedane bekendmakingen in October 1856, van de gemelde geldleening zijn uitgeloot de aandeelen n°. 134 en 188, en in October 1857 de aandeelen n°. 95 en 136, van welke stukken, ten kantore voormeld, steeds aflossing kan worden verkregen, doch waarvan de renten voor de twee eerstgemelde nommers niet verder dan tot ultimo October 1856, en voor de beide andere niet verder dan tot ult. October 1857 kunnen worden goedgedaan.

's Gravenhage, den 28sten October 1858.

De Minister van Finantien,
VAN BOSSE.

De Minister van Finantien, in aanmerking nemende, dat *met den laatsten December aanstaande* de termijn zal eindigen binnen welken, krachtens de wet van 24 December 1856 (*Staatsblad* n°. 129), bij 's Rijks schatkist worden ingewisseld de *oude* muntbiljetten, namelijk die welke zijn uitgegeven volgens de wetten van 18 December 1845 (*Staatsblad* n°. 90) en 17 September 1849 (*Staatsblad* n°. 46),

Brengt bij deze op nieuw ter kennis van degenen welke nog houders van de opgemelde muntbiljetten zijn, dat tot de verwisseling dezer biljetten, hetzij tegen muntbiljetten uit te geven krachtens de wet van 26 April 1852 (*Staatsblad* n°. 90), hetzij tegen ander betaalmiddel, wordt gevaceerd ten kantore van de Nederlandsche Bank; dat deze biljetten almede worden aangenomen door 's Rijks Betaalmeesters, zoowel in verwisseling, in zoo verre en tegen zoodanig betaalmiddel als hunne kassen gedoogen, als in overstortingen door de daartoe bevoegde comptabelen ten behoeve van 's Rijks schatkist; dat de gelegenheid tot verwisseling der muntbiljetten van 1845 en 1849 *nog tot en met den laatsten December aanstaande* open blijft, doch na dat tijdstip bepaaldelijk zal hebben opgehouden; weshalve de houders van die biljetten in hun belang ten ernstigste worden aangemaand om ter voorkoming van geldelijke schade hunnerzijds, van den nog openstaanden termijn voor de verwisseling gebruik te maken.

's Gravenhage, den 19den Mei 1858.

De Minister voornoemd,
VAN BOSSE.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

DUITSCHLAND.

Volgens een telegraphisch berigt uit Berlijn van 1 November wilde men toen aldaar weten dat de vorst van Hohenzollern Sigmaringen door den Prins Regent met de zamenstelling van een nieuw ministerie belast zou wezen. Of het ministerie Manteuffel in de daad de portefeuilles ter beschikking van den Regent gesteld had of stellen zou, dan wel lijdelijk deszelfs verdere beschikkingen af zou wachten, was nog niet met juistheid bekend. Men vermoedde echter dat hetzelve werkelijk, en wel ten gevolge van eenen van hooger hand ontvangen wenk, besloten had zijn ontslag aan te bieden, ofschoon dan ook aan dien stap nog geene openbaarheid was gegeven, en men werd in dat vermoeden versterkt door een hoofdartikel van de *Zeit*, waarin erkend wordt dat de wenschen en het belang des lands medebrengen, dat thans de vraag beslist worde of de Prins Regent aan de tot dusverre in functie zijnde raadslieden der Kroon zijn vertrouwen schenkt, en zich op den duur van hunne medewerking bij de leiding der openbare aangelegenheden wenscht te verzekeren. » Wij zijn overtuigd, zegt genoemd orgaan des heeren von Manteuffel, dat geen der tegenwoordige ministers er aan denkt om wegens persoonlijke consideratien den duur zijner werkzaamheid slechts een enkel oogenblik te verlengen; maar wij zijn even zeer daarvan overtuigd, dat het land in de tegenwoordige omstandigheden niet wel de diensten van die mannen kan ontberen, wier vroegere loopbaan een waarborg voor de monarchale en wettige orde in Pruissen is. De wijsheid van den Prins Regent zal daaromtrent beslissen."

PORTUGAL.

Blijkens een per telegraaph ontvangen berigt uit Lissabon van 25 October jl. heeft het Portugesche gouvernement noodig geacht aan het publiek inlichtingen omtrent het afgeloopen geschil met Frankrijk te geven, en heeft het te dien einde in zijn officieel dagblad het gebeurde met den *Charles et Georges* uit zijn oogpunt uiteen gezet. Uit dat artikel blijkt dat het Portugesche gouvernement zich door de van Frankrijks zijde aangevoerde gronden niet heeft laten overtuigen.

Hetzelfde berigt meldt dat de afloop van het gemelde geschil het publiek te Lissabon mismoedig heeft gemaakt, en dat het bepaaldelijk van Engeland bijstand had gehoopt.

Ook in Engeland mishaagt de in deze zaak door Harer Majesteits gouvernement aangenomen houding aan velen: zij zeggen dat Portugal door aansporingen juist van Engelands zijde genoopt is om Frankrijk in de aanwerving van Afrikaansche landverhuizers tegen te werken, en vervolgens, toen het daardoor in moeijelijkheden was geraakt, door het Engelsche gouvernement in den steek is gelaten. Hierop antwoordt de Londensche *Morning Herald*, een orgaan van de Britsche bewindslieden, dat Portugal in deze zaak geen enkel aanzoek om bescherming aan Engeland heeft gedaan, maar toen het van Frankrijk een afwijzend antwoord ontving op zijn voorstel om de bemiddelende tusschenkomst eener derde mogendheid in te roepen, terstond heeft toegegeven zonder een ultimatum van Frankrijk af te wachten.

FRANKRIJK.

Een ministerieel blad van Parijs, *le Pays*, weerspreekt ten stelligste het door Engelsche dagbladen medegedeelde berigt dat het Fransche gouvernement voornemens is niet meer aan Fransche schepen vrijheid te geven om op de Afrikaansche kust vrije negers aan te werven en naar de Fransche kolonien over te voeren. Alleen zou het kunnen zijn, zegt het genoemde blad, dat het Fransche gouvernement bedacht is op wering der misbruiken van weinig aanbelang, welke zich bij de Afrikaansche landverhuizing welligt voordoen.

Intusschen is weder berigt ontvangen van nieuwe moeijelijkheden, waartoe de Afrikaansche landverhuizing aanleiding heeft gegeven. De berigten uit de Fransche kolonie *Réunion* van 26 September jl. melden dat het Fransche schip *Alfred*, met zwarte landverhuizers, Ibo, op de kust van Mozambique, aandoende, door een Portugeesch oorlogsschip aangehouden en opgebragt maar door de Portugesche overheid van Mozambique terstond losgelaten is, en dat een ander Fransch schip, de *Anna*, door de Afrikaansche landverhuizers, die het aan boord had, is vermeesterd, waarbij de geheele bemanning, met uitzondering van twee personen, om het leven is gebragt.

ENGELAND.

De heer Bright heeft (gelijk reeds in ons vorig nommer is gemeld) in het laatst der afgeloopen week te Birmingham aan een openbaar gastmaal, hetwelk hem door zijne kiezers werd aangeboden, zijne bekende denkbeelden over Engelands buitenlandsche staatkunde in eene uitvoerige rede uiteen gezet. Aan degenen die hem tegenwerpen dat hij vrede tot elken prijs wil en dat dit een on-Engelsch denkbeeld is, antwoordde hij dat groote en echt Engelsch-gezinde staatsmannen, als sir Robert Walpole, de heer Fox, de graaf Grey en sir Robert Peel eveneens dachten. Hij erkende volmondig, dat Engeland steeds in goeden staat van tegenweer behoorde te zijn; maar hij hield vol dat de oorlogen, die het sedert de omwenteling van het jaar 1688 had gevoerd, meestal hadden kunnen en

moeten worden vermeden; zij werden ondernomen, gelijk het heette, om de vrijheid van Europa of om het Protestantismus of om het Europesche magtsevenwigt te redden, doch zij hadden zijns inziens niet aan dat doel beantwoord maar Engeland uitgeput en ook voor de toekomst verarmd; naar zijne berekening had Engeland met die oorlogen, ongerekend de menschenlevens, twee duizend millioen ponden sterling verkwist, dat is eene som wier jaarlijksche rente een groot deel verslindt van al hetgeen de noeste vlijt en zware arbeid der Engelsche natie in een jaar kunnen produceren. Ook betoogde hij met aanvoering van feiten uit de historie, dat de oorlogen, welke Engeland tot uitbreiding van zijn koloniaal grondgebied en van zijn handelsverkeer heeft gevoerd, geene vruchten hadden gedragen, die in vergelijking konden komen met de door die oorlogen gevorderde offers en veroorzaakte ellende.

In al die oorlogen zag hij regtstreeksche of zijdelingsche uitvloeisels van onregtvaardige heersch- en bemoeizucht, welke hij aan Engelands aristokratie, dat is aan het in 1688 gevestigde overwigt der in het bezit der grondeigendommen zijnde Normandische geslachten weet; hij voegde er bij, dat die heersch- en bemoeizucht nog in Engeland bestond, en voor deszelfs toekomstig lot niets goeds voorspelde.

» Ten gevolge onzer heersch- en bemoeizucht (zeide de heer Bright) hebben wij thans in Indie, een land van zoo groote uitgestrektheid dat wij het naauwlijks weten te besturen, eenen opstand te dempen, en eenen oorlog te voeren tegen China, een land waarmede een ieder behalve wij vrede kan houden. En met dat al, — zoo sterk is de ingekankerde zucht naar verovering, zoo onverzadelijk is de begeerte naar grondgebied, zoo jammerlijk is het hier te lande met de publieke opinie op dit punt gesteld — zijn er niet weinige lieden, ja zelfs kamers van koophandel in onderscheiden deelen des rijks, die ons gouvernement aansporen om bezit te nemen van eene provincie van een der grootste eilanden in de Oostersche zeeën: eene bezitting wier verwerving al dadelijk verhooging van uitgaven en dus verzwaring der op te brengen belastingen zou medebrengen en ons in eenen eerloozen verdelgings-krijg tegen de half-wilde bewoners van dat eiland zou wikkelen. Ik wil over dit punt niet uitweiden. De man welke bij deze zaak vooral betrokken is, ligt op het ziekbed, en het zou zeer onvoegzaam zijn de gronden, welke hij in zijn belang aanvoert, thans voor het publiek te onderzoeken. Maar ik zeg dat wij reeds grondgebied genoeg in Indie hebben; en hebben wij daar nog geene moeijelijkheden genoeg, en hebben wij in China nog niet genoeg te doen, willen wij volstrekt nog meer belasting opbrengen, welnu, zoekt dan op eenige andere wijze, welke ook, voldoening voor uwen wensch naar meer moeijelijkheden en meer belastingen; maar ik hoop dat ons gouvernement, in welke andere opzigten het ook moge te kort komen, nooit de hand zal leenen om op die of op eenige andere wijze ons grondgebied in de Oost nog grooter te maken."

Deze woorden werden, gelijk vele andere gezegden van den heer Bright, door de hoorders toegejuicht. De heer Brooke, wiens voorstel tot afstand van Serawak daarin bedoeld wordt, is eenige dagen geleden door eene beroerte getroffen, doch volgens de jongste berigten was hij buiten levensgevaar.

RUSLAND.

Men weet dat de Amur, in noordoostelijk Azie, eerst zuidoostwaarts loopt maar, tot de grenzen van Mantschurie genaderd zijnde, zich noordwaarts wendt en evenwijdig met de zeekust voortloopt om in de Golf van Ochotsk uit te stroomen. Sedert het Russische gouvernement zijn grondgebied aan den Amur uitgebreid heeft, is het bedacht geweest op middelen om die rivier op het punt waar zij zich noordwaarts wendt, met den Oceaan in regtstreeksche verbinding te brengen, en alzoo voor het verkeer eenen korteren weg naar zee te openen dan die rivier oplevert. De afstand tusschen dat punt en de zee is slechts 60 werst, terwijl de weg langs de rivier van dat punt tot aan hare uitmonding 350 werst lang is. Door de afsnijding van dien omweg zou het verkeer van Siberie met de zee, dat is met Amerika, Japan enz., aanmerkelijk worden bespoedigd. Tot bereiking van dit doel is voorgesteld, eenen spoorweg van den Amur naar de Golf van Castrie aan te leggen; en volgens berigt uit St. Petersburg van 22 October jl. is dat plan er bij het gouvernement in ernstige overweging. Het komt des te meer in aanmerking, daar de waterstand in de uitmonding van den Amur voor schepen van meer dan 14 voet diepgang te laag is. De Golf van Castrie wordt als eene uitmuntende reede geroemd, maar is jaarlijks eenen geruimen tijd door het ijs gesloten. Iets zuidelijker, op de hoogte ongeveer van het Japansche eiland Matsmaj, is op de kust ten vorigen jare door den Russischen vlootvoogd Putiatin eene golf ontdekt welke slechts gedurende vier weken in een jaar toegevrozen blijft.

SPANJE.

Berigten uit Madrid van 24 October jl. melden dat aldaar eenige personen uit Cuba aangekomen zijn om van het gouvernement concessie te vragen tot het aanleggen van eenen telegraaph tusschen Cuba en Portorico, met het doel om tot de verbinding der Spaansche Antilles met het vaste land van Amerika te geraken. Verder wordt gemeld dat het gouvernement bevel heeft gegeven om met allen spoed vijf stoomschepen uit te rusten ten einde nog meer troepen naar Cuba over te brengen. Deze troepen schenen bestemd te zijn om de plaats in te nemen van de krijgsmagt welke uit Cuba tegen Mexico afgezonden zou worden.

Een bij den Parijschen *Constitutionnel* ontvangen schrijven uit Madrid van boven gemelde dagteekening zegt, in strijd met omloopende geruchten, stellig dat het ministerie O'Donnell onderling eenstemmig is en ook met de vrienden van den heer Mon, eenen invloedrijken staatsman van de progressisten-partij, op eenen goeden voet staat. Dit moest, naar de meening van den briefschrijver, eenen voor het gouvernement gunstigen invloed hebben op den uitslag der verkiezingen tot zamenstelling eener nieuwe kamer van volksafgevaardigden, welke nu reeds afgeloopen moeten zijn.

TURKIJE.

Uit Weenen wordt gemeld dat Kiani Pascha, de Turksche gouverneur van Bosnie, ten gevolge der aldaar laatstelijk weder uitgebroken onlusten, door de Porte afgezet en naar Konstantinopel ontboden is om zich te verantwoorden. Hem wordt ten laste gelegd dat hij eenen maatregel, die door de Porte bevolen was om eene grief der Christenbevolking van Bosnie weg te nemen, niet heeft ten uitvoer gelegd.

BELGIE.

In de zitting der wetgevende kamers van Belgie, welke den 9den dezer geopend wordt, verwacht men ook eene voordragt van het gouvernement tot definitive regeling van het openbaar onderwijs in den landbouw. De minister van binnenlandsche zaken, de heer Rogier, heeft zich in het laatst der vorige week naar Wurtemberg begeven om de vermaarde landbouwscholen, welke daar te lande bestaan, in oogenschouw te nemen.

Indien het ministerie aan den aandrang van het minder gematigde gedeelte zijner aanhangers voldoen wil, moet het de kamers in hare aanstaande zitting vooral met politieke voordragten bezig houden en alle punten, welke tusschen de twee groote staatspartijen in geschil zijn, te berde en tot beslissing brengen. Maar het ministerie schijnt niet gezind te zijn om dien raad te volgen. Eenige politieke onderwerpen zullen evenwel in behandeling gebragt worden, daar hunne beslechting geen uitstel gedoogt: hieronder behoort vooral de wetgeving op de liefdadige stichtingen en makingen.

— Een van de voornaamste dagbladen van Brussel, de *Emancipation*, gewaagde dezer dagen van zorgbarende geruchten omtrent de finantiele gesteldheid van den handel te Antwerpen. De *Précurseur* en andere dagbladen van Antwerpen verzekeren dat er niet de minste grond voor dat gerucht bestaat. Zoo zegt het even genoemde blad: » Het is waar, de handel van Antwerpen heeft in de krisis van het vorige jaar groote verliezen geleden; maar Antwerpen heeft ze met eere en beter dan eenige andere handelsstad van de wereld doorgestaan; hoe drukkend die krisis ook is geweest, zij heeft althans gediend om de volkomene degelijkheid van onzen handel te doen uitkomen. Thans nog is de gang der handelszaken flaauw, dat is ontegenzeggelijk waar; maar nooit vroeger mogt onze handel meer aanspraak op een, om zoo te zeggen, onbeperkt vertrouwen maken; nooit vroeger — wij mogen het met fierheid verkondigen — was zijn crediet over het algemeen beter gevestigd."

INDIE.

In de Londensche dagbladen van gisteren leest men een telegram, houdende officiele berigten uit Bombay van 10 October jl. Daaruit blijkt dat de Engelsche opperbevelhebber gereed stond om den veldtogt aan te vangen, en zijne magt vooral rigten zou naar Oude, alwaar de muiters nog in groote sterkte waren vereenigd, en dat intusschen reeds weder op eenige punten strijd gevoerd werd.

AMERIKA.

De berigten uit New-York van 19 October jl. melden dat de verkiezing van leden voor de wetgevende magt der Unie niet naar den wensch van het eedgenootschappelijke gouvernement is uitgevallen, daar in de meeste staten mannen die niet tot de partij der bewindslieden behooren, de meerderheid hebben verkregen.

Bij het afzenden dier berigten was er geene verbetering in den toestand van den atlantischen telegraaph te melden.

— De West-Indische brievenmaal brengt berigt dat in het Zuid-Amerikaansche gemeenebest Bolivia een aanslag op het leven van den staatspresident ontdekt en verijdeld is.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den 2den November* 1858.

WATERHOOGTE IN DE HOOFD-RIVIEREN.

Oct. en Nov.	Rivieren.	Waarnemings-punten.	Rivierhoogte: boven of beneden Amst. peil.	Rivierhoogte: boven of beneden de nul der oude schaal.	Tijdstip.	In 24 uren: gewassen.	In 24 uren: gevallen.
1	BOVEN-RHIJN. . . .	*Keulen*,	+ 37.29	+ 1.44	8 ure	„	0.01
1	WAAL.	*Nijmegen*,	+ 7.48	+ 1.26	8 „	„	0.03
1	NEDER-RHIJN. . . .	*Arnhem*,	+ 7.49	+ 0.58	8 „	„	0.02
1	NIEUWE MAAS . . .	*Brielle*,	+ 0.19	„	H. W.	„	0.10
			− 0.79	„	L. W.	„	0.05
1	GELDERSCHE IJSSEL.	*Westervoort*,	+ 8.03	+ 0.66	8 ure	„	0.04
31	BOVEN-MAAS	*Maastricht*, (hoofdsluis)	+ 41.39	„	8 „	0.04	„
1		*Grave*,	+ 4.86	+ 0.01	8 „	„	„

Men leest in de *Amsterdamsche Courant*:

Zaturdag jl. werden, gelijk jaarlijks eenmaal geschiedt, in het bijzijn van heeren bestuurderen en de ouders der leerlingen aan de school voor gymnastie enz., opgerigt door de beide Amsterdamsche departementen der maatschappij *Tot Nut van 't Algemeen*, proeven afgelegd van de resultaten, door het onderwijs verkregen. Belangstellend hebben wij die oefeningen bijgewoond, en het verheugt ons, dat de bloei en voortreffelijke werking dezer weldadige inrigting daardoor op nieuw zonneklaar bleken. Meer dan een der vlugge gasten benijdden wij schier de spierkracht die zij aan den dag legden. Meer echter rijst de waarde der inrigting door feiten, bij ons bekend van vele thans ontwikkelde knapen, die nog kort te voren gebogen en ineengezakt voortslenterden, en thans met den blos op de kaken door kracht en vlugheid verbazing wekken. Uit de groote menigte van goede resultaten moge een enkel voorbeeld hier het gezegde staven. Het is van een der leerlingen, die, toen hij in 1855 toetrad, door bleekzucht en onvolkomen ontwikkeling de bezorgdheid der ouders in de hoogste mate opwekte, die thans het oogenblik zegenen, dat zij hunnen zoon aan de oefening lieten deelnemen. Bij zijne komst was hij 13 jaren oud en had het voorkomen van een kind van 10 jaren, woog circa 30 kilo en had nog maar weinig krachtsontwikkeling, zoodat hij met de linker hand slechts even 33 kilo kon trekken. Thans had hij in Maart 1858 de zwaarte van 49 kilo, spankracht regter arm 68 kilo, dito linker arm 63 kilo, en lendenkracht of vermogen om met gesloten beenen, even als men gewoon is gewigt op te beuren, 245 kilo op te houden. Maar bovenal opmerkelijk is de voortgang van 6 maanden later (in September). Toen was zijne zwaarte 52 kilo, spankracht regter arm 70, dito linker arm 71 en lendenkracht 250 kilo. Zulke feiten hebben meer gewigt

dan de schoonste lofrede over het nut der gymnastic. Mogen deze regelen dienen, om bij de erkenning van en den dank voor de doelmatige zorgen van het bestuur en den verdienden lof aan den bekwamen onderwijzer H. J. Tusch, weêrklank vinden bij dezulken, die nog weifelen nu gebruik te maken van de doeltreffende gelegenheid tot eene heilzame ligchamelijke ontwikkeling hunner kinderen, hier en elders aangeboden.

Nader verslag omtrent den oogst in Friesland.

De goede verwachtingen van de *tarwe* zijn, vooral door den storm van 25 Julij jl., zeer te leur gesteld, zoodat men rekent, dat de wintertarwe niet meer dan 24 en de zomertarwe niet meer dan 22 mud per bunder zal opleveren.

De *rogge* schijnt daarentegen te zullen beantwoorden aan hetgeen men meende zich er van te kunnen beloven. Wel had de droogte, vooral in de zandstreken, daarop een nadeeligen invloed; doch op de klei acht men dit gewas, schoon de korrel eenigzins te klein is, wel geslaagd. Men rekent daar op een oogst van 26 mud per bunder. In de zandstreken op 19 mud. Overal heeft dit gewas redelijk goed stroo opgeleverd.

De *garst* gaf een blanken doch over het geheel ligten korrel. Het stroo bleef kort. De opbrengst zal echter vrij voldoende zijn. In de kleistreken wordt zij op 40 tot 45 mud per bunder geschat. Op de zandgronden waren de uitkomsten minder voordeelig.

De *haver* schijnt in den groeitijd te veel van de droogte te hebben geleden. Zij kon zich later niet herstellen. Even als het vorige jaar schijnt men te moeten aannemen dat over 't algemeen de haver geheel of ten deele mislukt is. Niet te min rekent men in sommige streken, waar de droogte minder nadeel kon doen, op ongeveer 46 mud per bunder. In de zandstreken verwacht men niet meer dan 18 tot 20 mud.

De regens hebben op het *koolzaad* gunstig gewerkt. Daar het thans is gedorscht, kan men daarvan, beter dan van eenig veldgewas, de uitkomsten mededeelen. Het zaad is van uitmuntende soort. Het winterkoolzaad heeft 18 tot 26 mud per bunder opgebragt.

Ten opzigte van *vlas* zijn de ongunstige verwachtingen bevestigd. Het bleef kort en was dun opgekomen. Hoewel zeer verschillend geslaagd, kan men den vlasbouw toch als mislukt beschouwen. Het *lijnzaad* gaf, naar men berekent, van 9 tot 14 mud per bunder.

De *cichorei* heeft van de droogte het minst van alle gewassen geleden. Hoewel de opbrengst niet zoo groot is als ten vorigen jare, mag men haar ramen op 17,000 Ned. ponden per bunder. De wortels zijn bij uitstek fijn, maar vast.

Had men van de *erwten* reeds gedurende den zomer geringe verwachtingen, de uitkomst schijnt daaraan geëvenredigd te zullen zijn, want hoewel de hoedanigheid der erwten uitmuntend blijkt te zijn, is de opbrengst over het geheel gering. Men schat haar, zoo voor de graauwe als de groene erwten, op 15 tot 20 mud per bunder.

Daar de *boonen* aanvankelijk doorgaans uitmuntend tierden, had men gehoopt op een overvloedigen oogst. Deze hoop is te leur gesteld. Althans uit de kleistreken zoowel als uit de zandstreken berigt men, dat de boonen een slecht gewas hebben opgeleverd, minder dan 2/3 van een gewonen oogst of 16 tot 18 mud per bunder. De hoedanigheid is beneden het middelmatige en het stroo gering.

De *zandaardappelen* schijnen betere uitkomsten te geven dan de *kleiaardappelen*. Immers in de zandstreken acht men deze vrucht goed geslaagd en wordt de soort zeer geprezen. De bunder, rekent men, zal daar ongeveer 160 mud opleveren. Uit de kleistreken wordt gemeld, dat, schoon er bonte bollen worden aangetroffen, de qualiteit over het geheel beter is dan in 1857, doch de gemiddelde opbrengst niet hooger dan 160 mud per bunder.

Waren de eerste berigten omtrent den *hooioogst* bijzonder ongunstig, thans kan men althans aangaande enkele streken, waar de beste weilanden worden aangetroffen en de veefokkerij op den voorgrond staat, melden, dat er in het najaar veel hooi is gewonnen van uitmuntende qualiteit, zoodat daar, even als op sommige zandgronden, de hooioogst als goed gelukt kan worden beschouwd. Uit andere streken wordt echter berigt, dat, niettegenstaande het voor het gras zoo gunstige najaar, de hooioogst slecht is uitgevallen, daar de landen zich niet van de schade, door droogte en veldmuis veroorzaakt, konden herstellen. De graslanden tusschen Sneek en Leeuwarden zijn op vele plaatsen nog zoo ruim voorzien, dat landbouwers voornemens zijn om, wanneer het guure weder hen noodzaakt het vee te stallen, het gras te maaijen en het vee daarmede te voederen. In weerwil van dezen verbeterden toestand is de hooioogst op verre na nog niet voldoende.

Zoowel de *veen-* als de *zandboekweit* schijnt goed geslaagd. Schoon het gewas niet in allen opzigte voldoet aan de verwachtingen, heeft de landman deswege reden tot tevredenheid. Immers, bij eene opbrengst van 18 tot 21 mud, was het stroo over het geheel voldoende.

De *Javasche Courant* van den 8sten September jl., behelst het volgende kort overzigt van de verrigtingen van de ingenieurs voor het mijnwezen.

Preanger regentschappen. — De ingenieur der 3de klasse O. F. U. J. Huguenin bragt de eerste helft der maand Julij reizende door, in het belang der onderzoekingen naar het mangaanerts-depôt, dat in de Tjiberem aan den dag komt. — Den 15den retourneerde hij te Tjikang-Kareng, en maakte een aanvang met het slaan van boorgaten. Den 24sten werd een aanvang gemaakt met het doen springen van het ertsvoerende gesteente.

Benkoelen. — De ingenieur der 3de klasse P. van Dijk begaf zich in de maand Julij naar ajer Mangoes. Op weg derwaarts werd door hem een meer westelijke tak, ajer Simpoer genaamd, bezocht, alwaar hij op tien verschillende plaatsen kolen vond en de zwaarte der lagen opnam.

Aan ajer Mangoes werden op zes plaatsen kolen gevonden.

De weg welke naar deze vindplaatsen leidt, werd door dien ingenieur opgemeten.

De Kamoemoo hooger opgaande, ontdekte hij nog eene koollaag.

Er werden opmetingen gedaan, om bekend te worden met den geschiktsten weg van afvoer, en tevens een aavang gemaakt met het hakken van een pad, om te zien of het terrein tusschen Penanding en de Poeloebaai, in de rigting van het dal der Langan-rivier geschikt is tot het aanleggen van eenen afvoerweg naar genoemde baai.

Banka. — De adspirant-ingenieur van Diest zette gedurende de maand Julij het opmeten van de in bewerking zijnde gronden in het district Soengei-Liat voort.

Bij een geologisch onderzoek werd door hem bij tandjong Raija eenig kopererts, in dunne adertjes verspreid, aangetroffen.

Batjan. — De laatste opmetingen zijn door den ingenieur der 3de klasse S. Schreuder in het begin der maand April in kaart gebragt.

Twee van de wasschingen van goudhoudenden grond uit de rivier Amassing hebben een ongunstig resultaat opgeleverd; zijnde bij de eerste uit 406.4 Ned. ponden grond verkregen 0.066 wigtjes goud, en bij de tweede uit 330.4 Ned. ponden 0.048 wigtjes goud.

Door den voorman P. J. Dernède werd in het begin der maand Junij de opmeting van den weg van ajer Mambia naar het Z. O. geverifieerd tot op den weg van Neneiro naar Sapan, en daarvan door den ingenieur Schreuder de lengte en hoogte berekend.

Het kappen van eenen weg van ajer Mambia naar straat Patientie is uit hoofde van het slechte weder niet voltooid kunnen worden.

Met dit nommer der *Staats-courant* wordt verzonden vel 80 der *Bijlagen* tot het Bijblad 1858—1859.

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN MARINE.

*** De gewone Audientie van den Minister van Marine zal op aanstaanden Vrijdag, den 5den dezer, geen plaats hebben.

DEPARTEMENT VOOR DE ZAKEN DER HERVORMDE EEREDIENST enz.

*** De Minister voor de Zaken der Hervormde Eeredienst enz.

Brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat de gewone Audientie op Donderdag den 4den November geen plaats zal hebben.

De Minister voornoemd,
J. Bosscha.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

Provincie *Gelderland.*

AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 5den November 1858, des middags ten 12 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Gelderland, of, bij zijne afwezigheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het 5de district, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur, te Arnhem, worden Aanbesteed:

het verleggen van een gedeelte van den grooten weg der 1ste klasse N°. 6, van Grebbe naar Arnhem, tusschen de Pannenfabriek van den heer van Zadelhoff en de Nude-barrière te Wageningen.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het Bestek ligt ter lezing aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan dat van het Provinciaal Bestuur van Gelderland, te Arnhem, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemelde Provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende vier dagen vóór de Besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofdingenieur jhr. J. Ortt van Schonauwen, en bij den Ingenieur A. Blaauw J.-Hz., te Arnhem.

's Gravenhage, 9 October 1858.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
van Tets.

MINISTERIE VAN MARINE.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat, volgens bekendmaking van het Departement van Marine in *Noorwegen:*

1°. het licht op *Hoïevarde* sedert den 6den dezer weder is ontstoken;

2°. het licht op *Rundö* op den 18den dezer is vervangen door een nieuw stilstaand licht der 1ste grootte, geplaatst op een rood geverwden ronden ijzeren toren, staande 330 el Noord (per miswijzend kompas) van het vroegere licht.

Het nieuwe licht schijnt naar de zeezijde over alle kompasstreken, en zal steeds branden van den 1sten Augustus tot den 16den Mei.

Deze lichttoren staat op 62° 25′ N. Br. en 5° 35′ 10″ O. L. van *Greenwich.*

De hoogte van het licht boven het zeevlak is 157 voeten. Het is op 5 à 6 mijlen zigtbaar.

's Gravenhage, den 22sten October 1858.

De Minister voornoemd,
J. S. Lotsij.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

Lichtschip bij de Paardenmarkt, in de Wielingen (Wester-Schelde).

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat, blijkens bekendmaking der Belgische regering, te rekenen van den 15*den October tot den* 1*sten April*, op het *Lichtschip*, geankerd bij de bank van de *Paardenmarkt*, in het vaarwater *de Wielingen* bij de monding der *Wester-Schelde*, alle nachten, ten twee ure (middelbare tijd), een *witte vuurpijl* zal worden afgestoken, om te dienen als herkenningsteeken.

's Gravenhage, den 11den October 1858.

De Minister voornoemd,
J. S. Lotsij.

OPENBARE AANBESTEDING.

De Kolonel, Directeur der Artillerie-Stapel- en Constructie-Magazijnen te Delft zal, onder nadere goedkeuring van Zijne Excellentie den heer Minister van Kolonien, op den 16den November 1858, des middags ten 12 ure, op het Bureau zijner Directie, in de Houttuinen,

in het openbaar, aan den minstinschrijvende Aanbesteden, de levering van:

26512,5 pond Geraffineerd Salpeter in Brooden; ten behoeve van voorschreven Magazijnen.

De voorwaarden der Aanbesteding zullen van heden af ter lezing liggen op het Bureau des Aanbesteders, op de Bureaux van de heeren Commissarissen des Konings in de Provincien, alsmede van den heer Kommanderenden Officier der Artillerie te Maastricht, en in het Café des Pays-Bas, bij den heer [illegible], Botermarkt, te Amsterdam.

Delft, den 30sten October 1858.

De Kolonel voornoemd,
STEUERWALD.

BEKENDMAKING.

Kerkvoogden der Hervormde Gemeente te Heukelum maken bekend, dat op den 30sten November 1858, des voormiddags ten elf ure, in de Consistoriekamer aldaar, zal plaats hebben, onder nadere goedkeuring van Heeren Gedeputeerde Staten in dit gewest, de openbare Aanbesteding van:

eenige aanzienlijke Herstellingen en Vernieuwingen aan het Kerkgebouw der Hervormde Gemeente, mitsgaders van het maken en plaatsen van een Toren op genoemd Kerkgebouw.

Het Bestek en Voorwaarden van Aanbesteding dier werken zijn voor een ieder ter lezing nedergelegd in het Logement de Stads-Herberg te Heukelum, van Donderdag den 4den November 1858 af.

Aanwijzing van voorschreven werken zal geschieden op den 25sten November aanstaande, 's morgens ten tien ure.

Heukelum, 30 October 1858.

Kerkvoogden voornoemd,
J. C. M. POMPE, *Voorzitter.*
F. VAN DER MAST, *Secretaris.*

BEURSPRIJZEN VAN SCHULDBRIEVEN.

Amsterdam, DINGSDAG 2 NOVEMBER 1858.

	pCt.			
Nederl. W. Schuld	2 1/2	63 3/4	63 7/8	63 13/16
Dito dito	3	75 3/8	75 7/16	—
Dito dito	4	97 7/8	[illegible]	[illegible]
Syndicaat	3 1/2	—		
Handel-maatsch.	4 1/2	141 7/8	[illegible]	
Belgie. Bij Rothsch.				
[illegible]d.	2 1/2	—	—	—
Rusl. Hope en C°.				
Certific. 1816	5	105 1/2	—	—
Dito 1828–1829	5	103 3/8	—	—
Dito 1840	4	[illegible]	85 1/16	—
Stieglitz	4	84 7/8	—	—
Dito 1854	5	97 3/4	—	—
Dito 1855	5	101 11/16	101 7/8	101 3/4
Engelsche	4 1/2	98	—	—

	pCt.			
SPANJE. Nieuwe 3% thans	1 1/2	29 3/4	29 7/8	—
Amortisable		[illegible]	[illegible]	[illegible]
Binnenlandsche		[illegible]	[illegible]	[illegible]
Buitenlandsche		[illegible]	[illegible]	[illegible] 5/8
PORTUG. Te Lond.	3	45 15/16	46 1/16	—
OOSTENR. Metall. 1816–1852	5	77 15/16	78 1/16	77 15/16
Dito Zilv. Nation.	5	77 15/16	78 1/16	78
Dito Zilver 1849–1854	5	87	87 1/8	—
Dito [illegible]	2 1/2	39 [illegible]	[illegible]	—
BRAZ. Lond. 1824	5	[illegible]	[illegible]	[illegible]
MEXICO. Londen	3	—	—	—
GRENADA id.	2 3/4	—	—	—
ECUADOR		—	—	—

Londen.

Consols	3 pCt.	98 1/8
Mexico		20 1/4
Spanje	[illegible]	[illegible]
Dito		[illegible]
Venezuela		40 1/2
Dito uitgestelde		15
Grenada		21 1/4

Antwerpen.

Metalliek	5 pCt.	82
Nat. Metalliek	5	82 1/8
Binnenl. Spanje	3	41 1/4
Spanje	1/2	29 1/2
Credit Prov.		263

Parijs.

Fr. rente	3 pCt.	72.30
Fr. Créd. Mob.		910
Binnenl. Spanje	3	42 1/4
Spanje		[illegible]
Russische Spoorwegen		510

Weenen.

Metalliek	5 pCt.	82
Idem Nationaal		82 1/8
Wissel Londen		[illegible]

MINISTERIE VAN KOLONIEN.

STAAT van NALATENSCHAPPEN, afkomstig van militairen, behoord hebbende tot de Landmagt in *West-Indie*, en die door de regthebbenden, onder overlegging van de noodige bewijzen van erfregt, het Ministerie van Kolonien in *Nederland* behooren te worden ingevorderd.

Namen en voornamen der personen uit welker nalatenschap de saldo's herkomstig zijn	Geboorteplaats.	Laatste woonplaats.	Ouderdom.	Uit Nederland vertrokken met het schip	Uit Nederland vertrokken den	Overleden als	Overleden den	Overleden te	Graad waarin overleden.	Namen der ouders.	Gelde[illegible]
Simons, Levie	Geertruidenberg	'sHage	12 Mei 1819	Willem en Carel	8 Dec. 1855	soldaat	24 Junij 1856	Post Gelderland	soldaat	David en Antje Marcus	0.[illegible]
Wolters, Jan	Zuidlaren	Tubbergen	20 Dec. 1836	Noord-Holland	28 Oct. 1855	idem	9 Julij 1856	idem	idem	Henriques en Schwane de van der Huis	[illegible]
Böneken, Frederik Gerhard	Deventer	Zwolle	28 Oct. 1817	Willem en Carel	8 Dec. 1855	idem	2 Julij 1856	idem	idem	Gotliep en Hardenreck de Zwart	7.[illegible]
Dobbenberg, Adrianus Antonie	Hattem	Arnhem	21 Mei 1830	Willem Daniel	19 Junij 1855	idem	3 Dec. 1856	Paramaribo	idem	Adrianus en Antonia Degenaar	[illegible]
Zschuschen, Emil von	Brug	Harderwijk	1 April 1810	Z. M. korv. Amphitrite	15 April 1849	korporaal	18 Nov. 1856	idem	sergeant	Heinrich en Carolina von Holzenbecker	[illegible]
Schepman, Hendrik Adrianus	's Hage	Frederiksoord	26 Jan. 1812	Z.M. transp. schip Prins Will. Fred. Hendrik	18 Aug. 1841	idem	10 Sept. 1856	Curaçao	soldaat	Theodorus Welborn en Johanna Catharina Wilhelmina Clasion	34.70
Thomas, Friedrich Godfried	Malmedy	Malmedy	4 Maart 1831	Juno	23 Jan. 1858	soldaat	5 Sept. 1856	idem	idem	Johann Godfried en Maria Anna Josephina Lienne	15.4[illegible]
Stokmans, Pieter	Schoondijk	Biervliet	4 April 1830	Z.M. transp. schip Merwede	16 Maart 1856	idem	3 Aug. 1856	St. Eustatius	horenbl.	Pieter en Josina Haartsen	0.44[illegible]
Couck, François	Denderleuwe	Hoelbeek	10 Febr. 1830	idem	idem	idem	17 Aug. 1856	idem	soldaat	onbekend en Johanna Couck	4.8[illegible]
Hartenberg, Seeles	Harlingen	Harlingen	30 Julij 1830	idem	idem	idem	10 Sept. 1856	idem	idem	Johannes Seeles en Doetje Sassers Japma	[illegible]
Wilms, Jan Mathijs	Beveren	Wassenberg	5 Junij 1833	idem	idem	idem	27 Aug. 1856	idem	idem	Jan en Eva Catharina Sieben	[illegible]
Leeflang, Leendert	Sommelsd.	Zwolle	3 Oct. 1828	idem	idem	idem	2 Sept. 1856	idem	idem	Johannes en Arjaantje Groenendijk	[illegible]
Janssen, Frans	Merkelbeek	Merkelbeek	9 Sept. 1837	idem	idem	idem	19 Aug. 1856	idem	idem	Jan Gerard en Maria Gertrudis Lienders	[illegible]
Lees, Mozes	Amsterdam	Veenhuizen	24 Jan. 1830	idem	idem	idem	8 Sept. 1856	idem	idem	onbekend en Migal Lees	[illegible]
Janssen, Reindert Cornelis	Zwolle	Zwolle	15 April 1830	idem	idem	idem	3 Sept. 1856	idem	idem	Sybrand Johannes en Johanna Maria Green Tibert	[illegible]
Berghe, François van den	Brugge	Brugge	30 Junij 1826	idem	idem	idem	6 Sept. 1856	idem	idem	Dominicus en Joanna Loensberg	[illegible]
Janssen, Johannes	Zelhem	Zelhem	2 Jan. 1823	idem	idem	idem	30 Aug. 1856	idem	idem	Anthonij en Johanna Seddelbrink	[illegible]
Stoops, Ludovicus	Baarle Nassau	Baarle Nassau	10 Junij 1831	idem	idem	idem	13 Sept. 1856	idem	idem	Johannes Cornelis en Johanna van Heperen	[illegible]
Boes, Johannes	Lutjebroek	Lutjebroek	27 Sept. 1822	Z. M. brik de Lynx	2 Maart 1854	idem	21 Dec. 1856	Curaçao	idem	Jan Symonsz en Saartje Cornelis Rootmer	[illegible]
Sprengel, Johannes	Stamenheim	Fauerbach	14 Junij 1821	Eliza	31 Oct. 1853	idem	14 Febr. 1857	idem	idem	Balthasar en Katharina Kern	14.47
Seevink, Albertus Gerhardus	Amsterdam	Amsterdam	4 Oct. 1814	Z.M. transp. schip Prins Will. Fred. Hendrik	8 Dec. 1846	idem	14 Maart 1857	idem	korporaal	Gerrit en Maria ten Berleg	[illegible]

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.